

ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМНИЦТВА У СТВОРЕННІ СЕКТОРУ ЕКОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ В РЕГІОНІ

Л.Є. Купінець, д.е.н., с.н.с.

Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень
НАН України, м.Одеса

Розвиток процесів екологізації суспільного виробництва і його секторів передбачає виникнення принципово нових сфер діяльності, не властивих традиційній економіці. Йдеться про формування сфери екологічних послуг, що надаються створюваними екоінфраструктурними підрозділами і розвиток еко-бізнесу. Специфіка цих послуг, так само як і напрями екобізнесу визначатимуться потребами відповідних секторів економіки.

Потреба в такого роду послугах, а також їх пропозицію сформує ринок та галузева специфіка. Формуватися пропозиція може на базі існуючого екоінфраструктурного забезпечення, або за допомогою створення нових напрямів екологічній діяльності. Саме останні потребують пошуку коштів для їх створення. Фінансова криза вчинила відчутний вплив на розвиток інфраструктурного і, зокрема, екоінфраструктурного секторів. Причинами стало: зниження фінансування регіональних проектів та збільшення питомої ваги соціальних виплат. Тому цільові інвестиції забезпечать базу для розширеного відтворення виробництва на стадії його підйому. Така ситуація характерна для більшості галузей та країн з перехідною економікою. Саме тому ЄБРР збільшив об'єм своїх інвестицій в муніципальну і екологічну інфраструктуру, підписавши 27 проектів на загальну суму в 479 млн. євро в 10 країнах. Дев'яносто відсотків цих засобів було надано приватним позичальникам в багатьох секторах.

Як відомо, сфера пропонованих підприємствам послуг досить диверсифікована. Зокрема просліджується орієнтація пропозиції не лише на відповідні сектори економіки, але і конкретні потреби підприємств, що представляють ці сектори. Сучасні реалії свідчать, що запропоновані послуги компенсують підприємствам відсутність можливостей самостійного виконання робіт допоміжного характеру. Крім того, споживачі послуг можуть отримати вельми кваліфіковану допомогу спеціалізованих підприємств, що реалізують, як правило, свій потенціал повною мірою. Проте весь інфраструктурний сектор орієнтований, головним чином, на вирішення проблем

традиційного господарювання. Екологічна складова в спектрі пропозиції майже не просліджується, але її поява мотивована розвитком відповідних процесів, як відповідної реакції на сформовані екологічні потреби. Вивчення реальної пропозиції послуг і формування передбачуваного їх переліку дозволило:

- класифікувати пропозицію послуг;
- перерозподілити пропозицію послуг згідно секторів національної економіки;
- встановити наявність потенційної можливості надання екологічних послуг в рамках існуючих інфраструктурних підрозділів;
- позначити перелік необхідних послуг екологічного характеру і форм їх надання;
- сформувати область необхідних екологічних послуг;
- обґрунтувати ринкові моделі системи екологічного обслуговування підприємств відповідних секторів.

Так, завдяки інвестуванню та залученню приватних підприємницьких структур у сектор екологічної інфраструктури можна добитися значної економії в таких сферах, як водопостачання, очищення стічних вод, централізоване тепlopостачання із застосуванням нетрадиційної енергії, міський транспорт, енергоефективність на транспорті, організація збору та переробки твердих відходів, створення санітарних полігонів та переробки сміття тощо. Поступове впровадження нової тарифної політики допоможе місцевим компаніям покривати експлуатаційні витрати і отримувати дохід, і в той же час захищати інтереси малозабезпечених верств населення. Подальші кроки будуть направлені на зниження витрат, підвищення енергоефективності і прозорості. Фінансова підтримка екоінфраструктурного сектору з боку держави, регіону, приватних фінансових структур дасть змогу інтегрувати кошти за допомогою софінансування, тобто фінансувати ті чи інші екологічні проекти регіонального рівня. Аналогічно можуть фінансуватися галузеві реформи. Залучення підприємницького сектору та посилення акціонерного капіталу приватних компаній для рішення регіональних екологічних проблем суттєво покращить практику корпоративного управління, підвищить стандарти якості надання послуг екологічного характеру та дозволить освоїти сфери привабливого бізнесу.